החליל פרק חמישי סוכה

יש מהם אומרים. היינו תוספתא דמתני' שמשמין להקב"ה על כך: **אלו חסידים.** כל חסיד הוי חסיד מעיקרו: **שלא כיששה כו'.** שלא עברנו עבירה בילדותנו לגייס את זקנותנו: **אם אני כאן הכל כאן.** דורש היה לדרשים שלא יתבטא בשמו של הקב"ה אם אני כאן הכל כאן כל זמן שאני חפץ בבית הזה ושכינתי שרויה בו יהא כבודו קיים ויבאו הכל כאן ואם תתבטא ואסלק שכינתי מי יבא כאן: הכי גרסינן בתוספתא **הוא היה אומר למקום שאני אוהב אם רגלי מוליכות אותי אם אתה תבא אל ביתי אני אבא אל ביתך אם אתה לא תבא אל ביתי אני לא אבא אל ביתך שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך ומטיפיך יטופון אמר רבי יוחנן רגלוהי דבר אינש ערבין ביה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמי שלמה** [2] **אליחרף ואחיה בני שישא סופרים דשלמה הוו יומא חד חזייה למלאך המות דהוה קא עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא מסרינהו לשעירים שדרינהו למחוזא דלוז כי מטו למחוזא דלוז שכיבו למחר חזיא מלאך המות דהוה קבדה א"ל אמאי בדיחת א"ל באתר דבעו מינאי תמן שדרתינהו מיד פתח שלמה ואמר רגלוהי דבר אינש ערבין ביה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה תניא [3] אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה [4] לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע והא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע ומנו לוי הא והא גרמא ליה לוי הוה [5] מטייל קמיה דרבי בתמני סכיני שמואל קמיה שבור מלכא בתמניא מזגי חמרא אביי קמיה [6] (דרבא) בתמניא ביעי ואמרי לה בארבעה ביעי תניא אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו כיצד שעה ראשונה תמיד של שחר משם לתפלה משם לקרבן מוסף משם לתפלת המוספין משם לבית המדרש משם לאכילה ושתיה [7] משם לתפלת המנחה משם לתמיד של בין הערבים מכאן ואילך לשמחת בית השואבה איני [8] והאמר רבי יוחנן [1] שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר אלא הכי קאמר לא טעמנו טעם שינה דהוו מנמנמי אכתפא דהדדי: חמש עשרה מעלות: אמר ליה רב חסדא לההוא מדרבנן דהוי קמסדר אגדתא קמיה א"ל [9] שמיע לך הני חמש עשרה מעלות כנגד מי אמרם דוד א"ל הכי אמר רבי יוחנן בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ובעי למשטפא עלמא אמר דוד חמש עשרה מעלות והורידן אי הכי חמש עשרה מעלות יורדות מיבעי ליה אמר ליה הואיל ואדכרתן (מלתא) הכי אתמר [10] בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ובעא למשטפא עלמא אמר דוד מי איכא דידע אי שרי למכתב שם אחספא

אשה היתה בוררת חיטין לשמחת בית השואבה. כירושלמי פריך היאך בוררת האיכא מעילה דשמן ופתילה היו של הקדש ומשני דקול ומרגלה ורים אין כהן משום מעילה וקשה דבפרק כל שעה (פסחים דף כו. ושם) אמרינן עלה מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא וי"ל דבוררת לאו דוקא אלא כלומר היתה יכולה לברור מרוב אורה: **אם אני כאן.** פירש בקונטרס שהיה הלל אומר בשמו של הקב"ה אבל בירושלמי משמע שהיה אומר על עצמו דפריך ולקילוסיו הוא צריך כלומר וכי היה צריך לשבחו והכתיב אלף אלפין ימשמשויה ומשני דכנגד ישראל היה אומר ומביב עליו קילוסן של ישראל מן הכל שנאמר (שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל וכתיב (תהלים כב) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל ומיהו הא דקאמר אם אתה תבא אל ביתי אני אבא אל ביתך לא אפשר אלא בשכינה דהא דריש ליה מדכתיב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך: רבי

הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך ומטיפיך יטופון אמר רבי יוחנן רגלוהי דבר אינש ערבין ביה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמי שלמה [2] אליחרף ואחיה בני שישא סופרים דשלמה הוו יומא חד חזייה למלאך המות דהוה קא עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא מסרינהו לשעירים שדרינהו למחוזא דלוז כי מטו למחוזא דלוז שכיבו למחר חזיא מלאך המות דהוה קבדה א"ל אמאי בדיחת א"ל באתר דבעו מינאי תמן שדרתינהו מיד פתח שלמה ואמר רגלוהי דבר אינש ערבין ביה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה תניא [3] אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה [4] לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע והא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע ומנו לוי הא והא גרמא ליה לוי הוה [5] מטייל קמיה דרבי בתמני סכיני שמואל קמיה שבור מלכא בתמניא מזגי חמרא אביי קמיה [6] (דרבא) בתמניא ביעי ואמרי לה בארבעה ביעי תניא אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו כיצד שעה ראשונה תמיד של שחר משם לתפלה משם לקרבן מוסף משם לתפלת המוספין משם לבית המדרש משם לאכילה ושתיה [7] משם לתפלת המנחה משם לתמיד של בין הערבים מכאן ואילך לשמחת בית השואבה איני [8] והאמר רבי יוחנן [1] שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר אלא הכי קאמר לא טעמנו טעם שינה דהוו מנמנמי אכתפא דהדדי: חמש עשרה מעלות: אמר ליה רב חסדא לההוא מדרבנן דהוי קמסדר אגדתא קמיה א"ל [9] שמיע לך הני חמש עשרה מעלות כנגד מי אמרם דוד א"ל הכי אמר רבי יוחנן בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ובעי למשטפא עלמא אמר דוד חמש עשרה מעלות והורידן אי הכי חמש עשרה מעלות יורדות מיבעי ליה אמר ליה הואיל ואדכרתן (מלתא) הכי אתמר [10] בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ובעא למשטפא עלמא אמר דוד מי איכא דידע אי שרי למכתב שם אחספא

דברים. כמס' תענית (דף כה.) עלית ויסבת לך במרום ואי אתה משגיח על כעיך: **הא והא גרמא ליה.** נענש בחטאתם [11] דברים ונענש בשעת המאורע כדאמרינן במסכת שבת (דף לב.) נפל תורא חדד לסכינא: **קמיה דרבי.** בניתו שהיה נשיא ומכבדין אותו לשמתו שהיה דואג תמיד בגלות ישראל ובחוליו כדאמרינן בנדרים (דף נ:) יומא דמתיך כיה רבי אתי פורענות לעלמא: **שבור מלכא.** מלך פרס היה: **מוגי חמרא.** כוסות זכוכית מלאים יין ואין היין נשפך: **רבי יהושע בן חנניה.** מן הלויים [12] המשוערים היה כדאמר בערכין (דף יא:) וכבר הלך [13] ר"י בן גודגדא לסייע את ר' יהושע בן חנניה בהגפת דלתות: **מלקין אותו.** שנשבע לשוא ומשבעה שיצאת שבועה מפיו הרי הוא כנשבע על העמוד של אבן שהוא של זהב שאף זה נשבע על דבר שאי אפשר ובשבועות (דף כט.) תנן דהייטו שבועת שוא וחייבים על זדונה מכות וכגון שהתרו בו: **בשעה שכרה דוד שיתין.** ולא סבירא ליה שמשתת ימי בראשית נברואו ואי סבירא ליה שמא נתמלאו עפר או צרורות וצריך לכרותן: **קפא תהומא.** לף התהום למעלה וילא. ויליף הבחול מתרגמין וקפא פרזלא (מלכים ג ו): **א"ל.** רב חסדא לדידיה הואיל ואדכרתן הכי איתמר: **מי איכא דידע בו'.** דוד לא היה מורה הלכה בפני רבו אחיתופל והוא היה שם: אחספא

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ד ה"כ ע"ש], ב) [תוספתא שם], ג) מכות פ"ב מ"ו, ד) [תוספתא פ"ד ה"ג], ה) מגילה כב: תענית כה., ו) [כ"ל העניין מעלה], ז) [כ"ל דרכה], ח) שבועות כה. מדרש טו. יומא קכא., ט) [כ"ל מי שמע וכ"ל בילקוט תהלים רמז תתע"ח וכ"ל בשין שקכ.], י) מכות יא., כ) [בדפיהם מגילה יא:], ל) [ברכות לד:], מ) בע"י: בהשמה, נ) [כ"ל המסורים], ס) [בערכין יא: איתא הכפך מעשה בר"י בן מגניה שהלך לסייע בהגפת דלתות אצל ר' יוחנן בן גודגדא וכו' ועי' רש"י קדושין כ. ד"ה נתון יקן ברש"י ב"מ יא. הערוך ערך נסון וע"ע רש"י ברכות סג: ד"ה יודע נגן],

הגהות הב"ח

(א) נב"א אם אתה תבא אל ביתי:

גליון הש"ם

גמרא אליחרף. עיין ירושלמי פ"ב דכלאים ושם איתא בשינוי לשון קצת: **שם** בשם לתפלת המנחה. בתוספות מסכ"ן ת"ב סימן קס"ח הביא פונים זו משם לתמיד של בין הערבים משם לתפלה מנחה. ועיין בתוספות הרא"ש סימן י"ד:

מוסף רש"י

אחוי קידה. טופן נחליו ינשקן עליהם ישוחה עד שנשק אם הרצפה חוקף, ימתוך שאינו יכול להשען על נחליו ואין ידיו מכריעות אותו מוקיפתו ונרין לתפאתן נמתניו ומתוך כך מגלגל בנוקף לאמתא (מגילה כב:). מלקין אותו. משום שבועת שוא, דדבר שאי אפשר הוא ומשבעה ינתה לשקר (שבועות כה.) אי: לאלתר מלקין אותו שיישן, הואיל דנדר בדבר שאין יכול לעמוד בו (נדרים טו:). בשעה שכרה דוד שיתין. יסודות של בית המקדש, ובגמרא ירושלמי (סנהדרין פ"ו) מביא תימוליים של בית המקדש, והוא יסוד נלמוד יוני (מכות יא.). קפא תהומא. לף התהום, בגמרא ירושלמי (שם) שמלא שם מים שבגביה קולו ואמר לו אל תעלני מכאן שאני כנוס על התהום מיום מתן תורה שנעבדה כל האדון ולא שמש דוד לנכרי ונטלו (מכות שם). אי שרי למכתב שם. פן ישתקוהו המים ישובר משום ואכדתם את שמם ולא תעשו כן וגו' (שם).

עין משפט נר מצוה

ג א מי' פ"ה מהלכות שבועות הלכה כ סמג לאוין ללא עוש"ע רי"ד סימן רלו סעיף ד:

תורה אור השלם

1. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך: שמות כ כ
2. אליחרף ואחיה בני שישא סופרים היו השמזיר: מלכים א ד ג

רבינו חננאל

חסידים ואנשי מעשה. [אנשי מעשה] שלא טעמו טעם חטא בילדותם כל שכן בזקנותם. (ב) חסידים, בעלי השובה. הלל הזקן כד הוה חמי [לון] עבדין בפחח, הוה אמר וכי קילוסין דהללו צריך, והכתיב אלף אלפין ישמשוניה. וכד הוה חמי לון דעבדין בכשר, הוה אמר הכי, אי אנן (לינן מזלן) [לית כאן מאן כאן]. אע"פ שיש כמה קילוסין לפניו, חביב עליו קילוסי ישראל יותר מן הכל, דכתיב ונעים זמירות ישראל, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. ר' חייא רבה, אחוי כריעה קדם ר' ונפסח ונתרפא. לוי אחוי קידה קמי ר' ונפסח ולא נתרפא. הלל ראה גולגולת אחת צפה על פני המים, [אמר לה] על דאטפאך עטיפון דראטפך יטופון. הנהו תרי כושי כו'. אמר ר' יוחנן רגלוהי דבר אינש ערבין ביה. לאתר דמתבעי תמן מובלן יתיה. כשהיה משתחוה רבן שמעון בן גמליאל היה נועץ שני גידוליו, ושוחה ונושק פניו רצפה, וזוקף, (ו)מה שאין אחר יכול לעשות כן. הוי היא הקידה. לוי הוה מטלל קמי דר' בתמני סכיני. תניא אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו מתעסקין בשמחת בית השואבה, לא היינו רואין שינה בעינינו. שעה ראשונה לתמיד של שחר, ומשם לתפלת השחר, ומשם למוספין, ומשם לתפלת המוספין, ומשם לבית המדרש, ומשם לאכילה ולשתיה, ומשם לתמיד [של] בין הערבים, מכאן ואילך לשמחת בית השואבה. ואיסקנא מאי לא ראינו שינה, בתרדמה, אלא שינה כעין נמנום. ט"ו מעלות כו'. בשעה שכרה דוד שיתין, קפא תהומא, בעא למשטף עלמא,

(א) ג"ל דל"ל יש מהן אומרים וכו' אלו חסידים ואנשי מעשה רש מהן אומרים וכו' אלו בעלי תשובה כל"ל ועי' בתוספתא דירושלמי וכרש"י כאן ונק"ש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com